

Мінюк О.Ю.,
к.ю.н., доцент,
Національний університет
державної податкової служби України,
м.Ірпінь
Мінюк Д.І.,
к.ю.н., доцент,
Національний університет
державної податкової служби України,
м.Ірпінь

ВПЛИВ ПОЛІТИЧНОГО ЧИННИКУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

При здійсненні адміністративно-правового регулювання біржової діяльності в Україні необхідно враховувати таке поняття як ефективність (результативність) його впливу. Адже залежно від наявності чи відсутності результату можна стверджувати про необхідність обґрунтування подальшого проведення будь-якої діяльності.

Зважаючи на досить вагоме значення наведеної ознаки, вважаємо за доцільне більш детально зупинитися на характеристиці політичного чинника, який впливає на ефективність адміністративно-правового регулювання біржової діяльності як в Україні, так і за її межами.

На нашу думку, саме аналіз причин, умов та особливостей, які визначають характер біржової діяльності, дозволить більш ґрунтовно підійти до вироблення рекомендацій щодо практичного удосконалення аналізованої нами сфери.

Істотне місце серед чинників, які впливають на ефективність здійснення адміністративно-правового регулювання біржової діяльності в Україні займає політичний, що характеризує процес боротьби за здобуття та/або утримання державної влади, як засобу регулювання суспільних відносин.

Ураховуючи обставини, що склалися останніми роками в політичній сфері, слід зауважити, що сприяння розвитку біржової діяльності в Україні було далеко не пріоритетним напрямом політичних дискусій.

Для більш обґрунтованого аналізу в даному питанні звернемо увагу на передвиборчі програми кандидатів на пост Президента України на виборах, що відбулися на початку 2010 р.

Одразу зауважимо, що окремо та відособлено біржова діяльність не фігурувала в жодному програмному документі кандидатів на посаду Президента України. Зазначаються лише опосередковані твердження про необхідність розвитку інфраструктури ринку для залучення необхідних інвестицій.

Зокрема, у передвиборчій програмі В.Ф. Януковича зазначається, що стрижневим питанням динамічних перетворень стане застосування вже апробованої дієвої інвестиційно-інноваційної моделі розвитку, що здійснюватиметься за

масштабного залучення нових ідей, сучасних технологій та достатніх фінансових ресурсів [1].

Виходячи з аналізу міжнародного досвіду у даній сфері, слід зауважити, що функцію залучення фінансових ресурсів в економіку України найефективніше здійснюють саме біржі [2, 3, 4, 5, 6, 7].

У передвибірчій програмі Ю.В. Тимошенко про необхідність розвитку біржових інституцій згадується в аспекті розвитку аграрної сфери: буде повністю сформовано інфраструктуру системи аграрного виробництва; оптові та роздрібні сільськогосподарські ринки, страховий фонд, земельний банк; аграрний фонд та біржі [8].

Передусім, у цьому разі малося на увазі розвиток аграрних бірж (як різновиду товарних), що зумовлене особливою роллю агропромислового комплексу у структурі економіки України. Адже використання переваг бірж є необхідним і в інших секторах економіки, які також потребують залучення фінансових ресурсів для подальшого розвитку.

У передвибірчих програмах В.А. Ющенко та С.Л. Тігіпка про підвищення ролі біржових інститутів як складової подальшої діяльності на посту Президента не йдеться навіть опосередковано. Попри це, вважаємо таку відсутність недостатньо обґрунтованою, адже розвиненість системи бірж позитивно впливатиме на розвиток економіки країни і може порівнюватись з банківською системою та кредитуванням, підтримка та розвиток яких присутня у програмах усіх без виключення кандидатів у Президенти України [9].

До того ж у сучасній світовій фінансовій системі відзначається довготермінова тенденція до зниження значення банків та зростання небанківського інституційного інвестування на РЦП. Наприклад, у США наслідком цієї тенденції є те, що в 1860 р. банки контролювали 71,4 % всіх фінансових ресурсів, у 1939 р. – 51,2 %, у 1970 р. – 31 %, у 1999 р. – 24 %, у 2007 р. – 18,1 %. При цьому активи банків, що працюють із вкладами приватних осіб, скоротилися ще більше – майже у 5 разів [10, с. 46]

Політичний чинник підвищення ефективності адміністративно-правового регулювання біржової діяльності в Україні не використовується наразі належним чином. Адже, будучи формою виразу у процесі здійснення державної влади, політична сфера, значним чином, може сприяти досягненню позитивних результатів в аналізованій нами сфері суспільних відносин.

Вказуючи на вплив політичної нестабільності на стан біржового ринку, а отже – і на ефективність його адміністративно-правового регулювання, зазначимо, що в нашій державі політичні кризи та нестабільність системи влади не має такого деструктивного впливу на функціонування біржових інституцій, як це має місце за кордоном.

Такий висновок можна зробити, проаналізувавши та порівнявши динаміку найбільш вагомих біржових індексів України та США, де індекс Першої фондової торговельної системи демонстрував стабільне зростання з кінця 2005 р. до кінця 2008 р. Зауважимо, що за цей час у нашій державі змінилося декілька урядів і були проведені дострокові вибори до Парламенту. На нашу думку, про політичну стабільність в даному випадку говорити не доводиться. З іншого боку, варто зауважити, що фондовий ринок США досить чутливо реагував на теракти

політичного характеру 11 вересня 2001 р., а також на початок Іракської воєнної кампанії 2003 року.

Висновок. Отже політичний чинник суттєво впливає на належне впорядкування суспільних відносини у сфері адміністративно-правового регулювання біржової діяльності. Політична стабільність дає можливість гармонійно будувати відносини між керованими об'єктами та уповноваженими державно-владними суб'єктами, біржові інституції повинні бути доступнішими широкому колу інвесторів, чим ліквідується суспільна недовіра до влади. Отже й інтеграційні починання не вважатимуться загрозою негативного впливу світових криз, а забезпечуватимуть вітчизняному біржовому ринку весь перелік переваг, які пропонує глобалізована сфера біржової діяльності в зарубіжних країнах.

Література

1. Передвиборча програма кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.yanukovich.openua.net/extra.php>.
2. Мировые финансовые рынки ценных бумаг / Рубцов Б. Б. – М. : Экзамен, 2002 – 448 с.
3. Ромашко О. Ю. Регулювання міжнародних фондових ринків : [навч. посіб.] / Ромашко О. Ю. – К. : КНЕУ, 2000.– 240 с.
4. Бобров Є. А. Аналіз тенденцій розвитку фінансового ринку країн Близького Сходу та Південно-Східної Азії / Є. А. Бобров // Фінанси України. – 2008. – № 7 – С. 92–101.
5. Зінченко Ф. А. Розвиток світової індустрії фондових бірж в сучасних умовах / Ф. А. Зінченко // Україна в системі міжнародних економічних відносин : Міжнар. наук.-практ. конф., 24 лют. 2006 р. – К., 2006. – С. 40–41.
6. Минюк О. Ю. Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання біржової діяльності (на прикладі фондових бірж США, Англії, Японії та Франції) / О. Ю. Минюк // Південноукраїнський правничий часопис. – 2009. – № 3– С. 163–165.
7. Карпенко Г. В. Досвід розвитку фондового ринку країн Європи та його використання в Україні / Г. В. Карпенко // Фінанси України. – 2007. – № 6. – С. 90–96.
8. Передвиборча програма кандидата на пост Президента України Тимошенко Ю. В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tymoshenko.ua/uk/page/programma-tymoshenko-vybory-2010>
9. Передвиборча програма кандидата на пост Президента України Тігіпка С. Л. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tigipko.com/Programm>.
10. Экономика США : [учебник для студ. вузов, обуч. по направлению подготовки и спец. “Регионоведение”] / Ин-т США и Канады РАН / Виктор Борисович Супян (ред.). – СПб.; М.; Н.Новгород; Воронеж; Ростов н/Д; Екатеринбург; Самара; К.; Х.; Минск : ЗАО Изд. дом “Питер”, 2003. – 651 с.